

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

Heus aquí una biografia, **Hergé**, que va fer “molt de soroll”, especialment per les pàgines dedicades al col·laboracionisme i a la postguerra. Va ser l'origen d'un polèmic debat entre especialistes d'Hergé. Aquests dies, curiosament, s'han “rescatat” de l'oblit, dos articles sobre aquest llibre que us transcrivim tot seguit, de l'any en que es va publicar la biografia, el 1998.

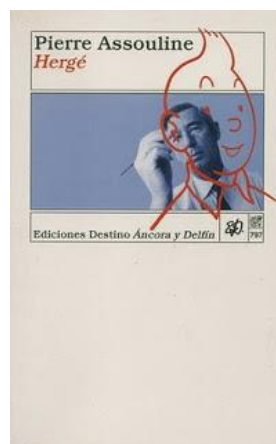
Surant en el periodisme: Hergé per Pierre Assouline

Article **publicat** a “La Gaceta de los Negocios” el 5 d'abril de 1998 amb el títol de “Hergé”

S'acaba de traduir a l'espanyol una biografia d'Hergé, el pare de Tintín, l'heroi de totes les infàncies, que ha fet més per la universalització de Bèlgica que Maurici Maeterlinck, Henri Michaux o Marguerite Yourcenar junts. Fins i tot més que el mateix Simenon, que ja és dir. Els belgues no han tingut molta sort amb aquests dos últims genis: els van sortir políticament incorrectes, poc ortodoxos per ser canonitzats i, però, ho van ser perquè l'autoritat de tots dos era indiscutible.

Pierre Assouline, l'autor de la biografia tintinaire, ja va desmitificar al seu dia al intocable Simenon i cal dir que els belgues li tenen por, però no poden objectar res perquè encara que la història -Unamuno dixit - és el passat comú pensat i sentit en funció del present, és a dir interpretació, poc es pot contra la contundència dels fets... els banquers suïssos podran escamotejar arterament els comptes oberts pels jueus abans de l'Holocaust, emparant-se en el secret bancari, però no hi ha tal per a la història de l'ocupació alemanya a Bèlgica.

Hergé mai va ocultar la seva simpatia pels “cosins germans” que li va poder haver costat la llibertat i, si m'apuren -els va passar a altres- la vida. El seu col·laboracionisme, mans i consuetudinari, va ser més aviat un consens. Ell no era ni un activista polític, ni un teòric del nazisme, no va denunciar a ningú ni ningú va morir per culpa seva, es va limitar a assentir, aplaudir als altres i a tirar endavant la seva família de paper amb les seves historietes, que era l'única que de veritat li interessava. Llegint aquesta vida d'Hergé per Assouline es treu la conclusió que el seu va ser una qüestió de simple mansuetud i obediència congènites.

La gent com ell és la que forma *massa*, consolida règims polítics -millor si són totalitaris- i fa que el món segueixi funcionant enmig de les pitjors condicions, com si no passés res. Des d'aquest consentiment, Hergé va treballar sense parar fins que l'alliberament el va posar al purgatori, del que va sortir, no per ell, sinó per Tintin. Va prevaler el sentit comú. Les venjances a Bèlgica van ser menys ferotges, menys fraticides que a França. Tintin, una mica menys racista, més caut, va sortir de nou a descobrir coses sorprenents: gel a la lluna, asteroides mortífers que es dirigeixen a la Terra, coses de perenne actualitat, ja que al cap i a la fi era reporter.

Vist a la xarxa

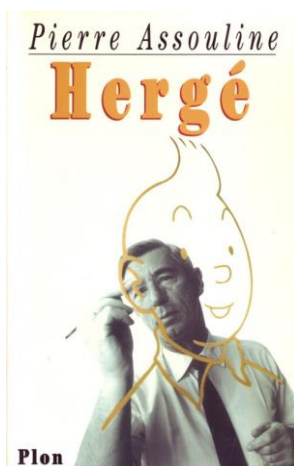
Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

El món de Tintín es va enriquir amb la creació de nous personatges: el capità Haddock, el professor Tornassol, la Castafiore, van entusiasmar els nens i els intel·lectuals. I així, sense deixar mai de ser ell mateix, a Hergé li van ser perdonats tots els seus pecats. El món ha madurat. tots sabem que es pot ser política o moralment reprovable (ho va dir Orwell de Salvador Dalí) i seguir sent un magnífic dibuixant.

HERGÉ

HERGÉ / Pierre Assouline / Destino

Després de fer-se famós amb una biografia de Simenon, estava clar que Pierre Assouline ho tenia difícil per repetir el cop. Quan has explicat els fets i obres del gran patriarca de les lletres nacionals, només et queda dirigir la teva mirada cap a un altre icona cultural de la mateixa categoria. Potser fos aquest pensament el que va animar a l'autor a emprendre la tasca d'indagar en la història de l'altre gran belga universal, i no estic parlant d'Eddy Merckx precisament.

Tots els tintinòfils (la legió completa) haurem d'agrair eternament, perquè aquesta biografia d'Hergé que Assouline va publicar el 1996 i que Destino ha traduït a l'espanyol a finals de l'any passat es revela des de la primera pàgina com a definitiva, com la biografia d'Hergé que servirà de punt de referència per a sempre. L'autor no només ha comptat amb el benefici dels milers de treballs que l'han precedit, sinó que ha pogut consultar lliurement els arxius secrets de l'historietista, accedint a informacions i declaracions que fins ara havien romàs ignorades, com és el cas de les transcripcions completes originals de les famoses cintes que Numa Sadoul va gravar en 1971 i que, severament corregides pel pare de Tintín, acabarien publicant-se en el llibre *Entretiens avec Hergé*. Aquesta biografia no és una biografia dictada per la gelosa Fundació Hergé, sinó animada per una Fundació Hergé que "em va oferir la seva ajuda sense reserves ni contrapartides. Com si els seus

responsables haguessin estimat que havia arribat el moment d'extirpar el tumor, de no deixar planejar el dubte sobre un període fosc de la seva vida, i de dissipar el malentès d'una altra part de la seva obra. Al llarg de la meua investigació no em van negar el seu suport en cap moment. Estaven convençuts que l'exposició rigorosa i la revelació més neutra possible de les famoses "veritats que és millor no divulgar" eren preferibles a la insinuació, l'al·lusió i la sospita permanent" (pàg. 12). L'obra reuneix, doncs, la profunditat documental i la voluntat reveladora, dues eines decisives quan qui les fa anar posseeix el talent i l'experiència de Assouline.

Però si per als tintinòfils no tenir aquest Hergé hauria de ser equivalent a no tenir *L'orella escapçada*, per a qualsevol aficionat a la historieta es tracta d'un llibre necessari, ja que planteja un apassionant viatge a través no només de la vida i obra d'un dels tres grans fundadors del còmic comercial modern en el món (al costat de Osamu Tezuka al Japó i Jack Kirby a Amèrica), sinó també al llarg de cinc dècades del còmic europeu. Sovint,

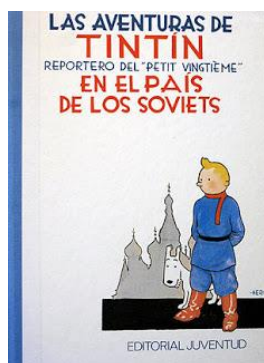

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

Hergé és simplement una talaia des de la qual contemplem el naixement de les vinyetes en les albors del segle, el desenvolupament dels suplementos juvenils de premsa a entreguerres, el desplegament del gran còmic franco-belga de postguerra, el duel dels setmanaris que van donar alberg a tants genis de la historieta europea (i que tant van influir en els nostres còmics bé directament, bé indirectament mitjançant les publicacions de Bruguera), el canvi de guàrdia portat per *Pilote* ...

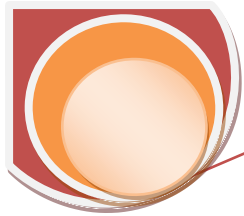
Per descomptat, això és només un dels arguments que es desenvolupen sobre una pantalla que retrata amb enèrgica claredat el marc polític i social en què es desenvolupa la vida de la comunitat de historietistes. Així, amb Hergé viatgem del particular al gremial, del gremial al nacional, i del nacional a l'universal en trajectes continus d'anada i tornada, fent parades que no es deuen a un canvi de perspectiva, sinó al seguiment de els fils conductors que uneixen el tauler de dibuix d'Hergé amb el traumàtic final del colonialisme europeu, l'ascens del feixisme, el gran conflicte global o els rancors amb els quals es reconstrueix un país alliberat. Resulta així obvi que la present descomposició de les ideologies es pot detectar fins i tot en detalls tan

aparentment nimis com la falta de relació dels nostres actuals autors amb el seu entorn, completament tancats en un melic devorador que se situa en les antípodes de la relació contínua de retroalimentació existent entre Hergé, autor de còmics juvenils al cap i a la fi, i les seves circumstàncies privades i històriques. Mentre que *Tintín* és a la meitat dels corrents de la seva època, el nostre còmic actual sembla haver-se fet fora d'aquest viatge.

Per descomptat, establir aquestes relacions només està a l'abast d'un investigador aliè al món del còmic, i per tant a les misèries, insuficiències, malapteses i limitacions dels que passen per crítics o entesos en aquest món. És en ocasions com aquesta en què més dolorosament òbvia es fa la distància que separa la risible aportació teòrica que ha produït la historieta en la seva ja llarga existència de la qual s'han produït altres mitjans. Si és menor el nombre de grans obres deixades pel còmic en comparació amb les deixades pel cinema o la literatura, a l'entrar en el terreny de les obres sobre és quan resulta escandalosament obvi que parlar de còmics és, encara i primer de tot, parlar d'entreteniment infantil i escombraries comercials. Precisament és només Hergé qui sembla capaç d'inspirar una mica més, però sempre a investigadors i projectes nascuts fora de la comunitat de les vinyetes.

Aquesta proliferació d'exegesi tintinera no acovardeix Assouline (al contrari, el beneficia en donar-li abundant matèria primera de treball), que divideix la vida d'*Hergé* en tres grans blocs. El primer, *certeses*, abasta des del naixement de Georges Remi a Brussel·les el 22 de maig de 1907 fins a la seva "edat d'or", el 1944. Un tabú pesaria sobre el futur Hergé des d'abans del seu naixement: la identitat de l'avi patern. La seva àvia, Casa Dewigne, va ser mare soltera de dos bessons, Alexis (el pare d'Hergé) i Léon, que adoptarien el cognom Remi en casar-se Casa amb Philippe, un tipògraf. Marie havia servit de donzella amb la comtessa Hélène Errembault de Dudzede, i sovint s'atribueix orígens reals (Leopold II) o aristocràtics (el comte Gaston) als plançons de . En tot cas, serà un dels grans silencis que pesaran sobre la vida de Georges i que contribuiran, potser, a produir en ell aquesta inhibició de la qual no es lliurarà mai i que tantes amargors acabarà provocant-. Assistim aquí a la seva orientació cap a grups conservadors de manera gairebé involuntària, a partir del seu ingrés infantil als

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

scouts, que serà l'ingrés en una cadena que el portarà a un diari de catolicisme militant, *Le Vingtième Siècle*, de fàcil antisemitisme i on "un pot eventualment perdre una informació de política estrangera, equivocar en muntar les columnes, o deixar passar alguna falta d'ortografia o errada. Però no es consent el publicar alguna cosa relatiu als hàbits, usos i costums que hagin estat condemnats pels bisbes" (pàg. 27). Allà rebrà la primera influència de la seva vida, una de les més duradores (no renegarà mai d'ella) i intenses, la de l'abat Norbert Wallez, al qual es podria qualificar benèvolament de feixistoide. També arriben llavors les primeres influències artístiques decisives, a través dels diaris que remet Léon Degrelle (enviat especial del *Vingtième Siècle*) des de Mèxic, on el jove Georges es xopa d'americans com Herriman, Dirks, i molt especialment, el George McManus de *Bringing Up Father*. És en aquesta època quan neix Tintín, les dues primeres pàgines es publiquen el 10 de gener de 1929 a *Le Petit Vingtième*, el suplement infantil de *Le Vingtième Siècle*. L'èxit de Tintín, el model real més aproximat seria el famós periodista belga Albert Londres, és instantani. Els anys següents, al mateix temps que a Bèlgica augmenta la propaganda pro-nazi (a la qual no és aliena *Le Vingtième Siècle*), Hergé, "en harmonia amb les idees desenvolupades en el seu entorn" (pàg. 52) segueix produint nous àlbums, es casa amb Germaine Kieckens en un matrimoni predestinat al fracàs ("Ens vam casar per causa de l'abat, perquè les nostres dues vides es corresponien. Però mai vaig sentir un amor boig per

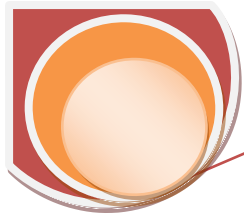

Georges. No era del meu estil" pàg. 57), estableix contacte amb Casterman (1934) i rep la segona gran influència de la seva vida, la del seu gran amic Tchang Tchang Jen de la qual sortirà la seva primera gran obra, *El Lotus Blau*. Al mateix temps que creix el Hergé artista, brilla més intensa l'estrella del totalitarisme a Europa, projectada a Bèlgica en el partit catòlic reaccionari Rex de Degrelle. Hergé vol passar-se al *Pays réel*, el diari rexista, però la seva intrínseca tebiesa li impedeix prendre cap decisió. L'ocupació alemanya divideix el país en 1940. Aquest és un dels moments clau en la trajectòria d'Hergé, que dirigirà *Le Soir-Jeunesse*,

suplement juvenil de *Le Soir*, periòdic "robot", que és la qualificació que la Resistència s'aplica a la premsa que segueix publicant-se sota control nazi. Hergé no li dóna cap significat polític a la seva postura: "Em dedicava a treballar, això és tot. Com treballava un miner, un cobrador de tramvia o un forner. Però mentre que es veia normal que un maquinista fes moure un tren, els homes de la premsa eren titllats de traïdors" (pàg. 127). ¿I com va a sacrificar la seva carrera Hergé quan està en ple apogeu? El treball se li acumula; a més de Tintín (*El cranc de les pinces d'or*, *L'estel misteriós*, *El secret de l'Unicorn*), li plouen els encàrrecs publicitaris, d'il·lustració i de disseny, i emprèn llavors l'adaptació dels seus vells àlbums al format de 62 pàgines a color. Per fer front als compromisos, contracta a la seva primera ajudant, Alice Devos, però necessita alguna cosa més. El 1942 té un altre de les trobades decisius de la seva vida, amb Edgar P. Jacobs, tres anys més gran que ell.

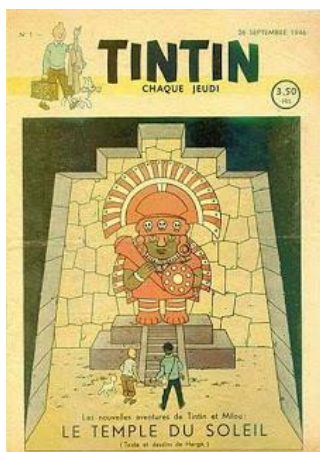

El segon bloc, *Soledad*, cobreix des de l'Alliberament, el 1944, fins al final de la seva penitència per col·laboracionista, en 1950. Igual que a molts dels seus amics i col·laboradors, a Hergé li esperen anys d'oprobri i persecució, marcat amb la infame senyal del traïdor. Són anys no només de vergonya, sinó de por per la vida.

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

Les purgues apliquen cadenes perpètuas i fins i tot penes de mort a molts dels camarades de Georges Remi, que es veu obligat a retirar-se de l'activitat i cau en un estat d'infelicitat del qual ja no aconseguirà desprendre durant la resta dels seus dies. Al rescat del dibuixant acudeixen els joves Raymond Leblanc i Pierre Ugeux, que li restitueixen a la vida pública gràcies a les seves irreprotxables credencials a la Resistència i al seu interès per utilitzar-lo com mascaró de proa d'una nova revista, el setmanari *Tintín*, que apareixerà el 26 de setembre de 1946. Així s'inicia una dura competència amb les revistes de l'època, com *Coeurs Vaillants*, *Vaillant*, i molt especialment *Spirou*, on, a més de les aventures del gosat grumet, també es publiquen sèries com *Lucky Luke* o *Buck Danny*. La difícil coexistència entre Hergé i Jacobs arriba a la seva fi en 1947. Hergé necessita que

el pare de Blake i Mortimer li dediqui tot el seu temps. Jacobs s'ho pensa i accepta amb una condició: signar els àlbums de Tintín a mitges. Hergé es nega. 1948 veu el llançament de l'edició francesa de Tintín, editada per edicions Lombard i el jove Georges Dargaud, associats al 50%. Alhora, el seu distanciament de Germaine és cada vegada més irremeiable. A un amic li confiarà:

- Si tingués el valor per fer-ho, hauria de canviar tot ...

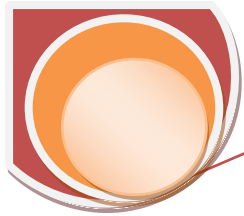
- ¿Tot, què?

- Doncs tot. Tot ... El meu treball, els meus amics, la meua manera d'enfrontar-me a les coses en general ... (pàg. 225).

En el tercer segment, *Plenitud*, veiem a Hergé convertit ja en una llegenda universal. El punt d'arrencada d'aquesta etapa és l'establiment dels Studios Hergé el 1950, estudis on els dos pilars bàsics seran Bob de Moor i Jacques Martin. " Bob de Moor sabrà que és el seu col·laborador més pròxim el dia que comparant dos dibuixos idèntics de locomotores amb Tintín com a únic personatge, Hergé es declararà incapaç de distingir el seu del de Bob de Moor " (pàg. 243). Serà precisament en els Studios on canviarà la seva vida, ja que gràcies a ells coneixerà a Fanny Vlamynck, una espectacular colorista de 21 anys contractada en 1956 amb la que trigarà tot just cinc mesos en iniciar relacions. Mentre la transformació d'Hergé en mite cultural es confirma amb l'aparició del primer llibre sobre la seva obra (*Le Monde de Tintin*, de Pol de Vandromme, 1959), la vida de Georges Remi és un infern de mentides. Durant tres anys viu amb Fanny sense abandonar a Germaine. La pressió acumulada surt a flotació en aquesta metàfora psicològica que és *Tintín al Tibet* (1958), on s'enfronta a la dolorosa puresa del blanc per purificar la seva pròpia ànima. Quan en 1960 es publica l'àlbum, Hergé es separa de Germaine per anar-se'n a viure amb Fanny.

A partir d'aquí, i fins a la resta de la seva vida, només li queda rebre, en un procés paral·lel al viscut per Hitchcock, el reconeixement de la progressia intel·lectual, que veu en ell un artista on abans només hi havia un artesà, i que saluda amb albíxeres l'aparició de la filigrana conceptual de *Les joies de la Castafiore* (1963). Però Hergé ja no dona per a més. Els nous temps pertanyen al imparable *Astèrix*, i a les seves espaiades i desangelades rèpliques (*Vol 714 a Sidney*, *Tintín i els pícaros*) són un deslluït fermall per a una obra tan monumental. En olor de santedat gairebé, lamentant no haver pogut ser un pintor important com els seus admirats Hockney, Noland, Rauschenberg o Warhol, reconfortat pel seu retrobament amb Tchang el

Vist a la xarxa

Publicació lliure i independent, de periodicitat aleatòria: surt quan cal i quan convé !

1981, 47 anys després del seu comiat, frustrat pels seus infructuosos contactes amb Spielberg, Hergé mor el 1983 deixant el llegat d'una vida i una obra on la influència i magnitud semblen agegantant-se cada any que passa.

Considerin aquest resum únicament com un fugaç tràiler de l'apassionant història que és la seva biografia.

Text de Santiago García (Mandorla), publicat a la revista "U el hijo de Urich" nº 9 (març 1998) sota el nom de Trajano Bermúdez.

Esperem que els gaudiu.

Col·laboracions

El nostre company i membre de la junta de 1001 ens envia aquesta imatge des de les Canàries amb el següent nota:

Amb la nostra sòcia, la Luz (es la de la meva dreta, amb ulleres), en una cafeteria de Las Palmas de Gran Canària on resideix ella. M'estava explicant que, dins del actes de francofonia a realitzar properament Las Palmas hi inclouran una mostra sobre Tintín.